

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

(підпис)

О. О. Карпенко

(ініціали та прізвище)

«31» 08 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи науково-дослідної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Основи науково-дослідної діяльності

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

освітньою програмою Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

«19» червня 2020 р. – 13 с.

Розробник: Прилуцька А. Є. , зав. каф. 801, к. філос. н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри документознавства та української мови (№ 801)

Протокол № 13 від « 19 » 06 2020 р.

Завідувач кафедри к. філос. н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

А. Є. Прилуцька

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 6,5	Галузь знань <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і найменування)	Обов'язкова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістових модулів – 2		2020/2021
Індивідуальне завдання: <u>контрольна робота (РК)</u> (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 80 <i>годин аудиторних занять /195 годин</i>		3-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 <i>годин</i> самостійної роботи студента – 7 <i>годин</i>	Освітня програма <u>Інформаційна, бібліотечна та архівна справа</u> (найменування)	Лекції
		32 години
		Практичні, семінарські*
		48 години
		Лабораторні*
		—
		Самостійна робота
		115 годин
		Вид контролю
		модульний контроль, іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 80 *годин аудиторних занять /115 годин самостійної роботи*.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати у студентів уявлення про науково-дослідну діяльність та навчити самостійно здійснювати наукові дослідження в межах студентської науки.

Завдання – навчити студентів розуміти сутність та завдання науки, різницю між фундаментальними та прикладними науковими дослідженнями, ознайомити студентів з методикою проведення наукового дослідження та правилами оформлення наукової роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, до аналізу й синтезу, узагальнення інформації в процесі підготовки первинних і/або вторинних документів, зокрема в науково-дослідній галузі;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності в інформаційно-сервісній галузі системи соціальних комунікацій, зокрема для організації науково-дослідної діяльності;

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій для реалізації професійних комунікацій із надання інформаційних продуктів та послуг, зокрема в забезпеченні наукової діяльності;

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел для задоволення інформаційних потреб споживачів, зокрема с використанням методів та методологій наукових досліджень.

ФК1. Здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах;

ФК8. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури;

ФК14. Здатність опановувати та застосовувати технології системного аналізу наукової інформації.

Програмні результати навчання:

РН1. Знати і розуміти наукові засади організації, модернізації та впровадження новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності;

РН5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням;

РН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань щодо надання інформаційних послуг та продуктів релевантних запитам споживачів, зокрема в галузі сучасних наукових досліджень;

РН18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань для забезпечення конкурентоздатності на ринку праці в

сучасному соціокультурному середовищі, зокрема для організації наукової діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: Базується на компетенціях, що формуються навчальними дисциплінами «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Документознавство». «Філософія». Забезпечує подальшу наукову комунікацію та дослідницьку діяльність студентів під час підготовки, захисту курсових та кваліфікаційних робіт.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. *Поняття, сутність, організація і інформаційна база науки*

Тема 1. *Поняття, сутність, завдання та структура науки*

Предмет та завдання курсу. Поняття науки. Наука як форма діяльності. Наука як сукупність наукових знань. Сутність науки. Цілі науки. Завдання науки. Історія становлення сучасної науки. Докласична, класична та посткласична наука. Сучасні класифікації наук. Структура науки.

Тема 2. *Організація науково-дослідної діяльності в Україні*

Система організації наукової діяльності в Україні. Управління наукою в Україні. Академічна, вузівська та прикладна наука. Суб'єкти наукової діяльності. Вчені ступені та звання. Посади науковців. Наукові, науково-педагогічні та науково-технічні працівники. Підготовка наукових кадрів в Україні. Організація наукової діяльності в галузі документознавства та архівної справи. Академічні установи та вищі навчальні заклади в галузі бібліотекознавства, документознавства та архівознавства.

Тема 3. *Наукова інформація та її джерела*

Поняття наукової інформації. Характерні риси та особливості наукової інформації. Друковані видання як джерело наукової інформації. Монографії. Періодичні видання з документознавства та інформаційної діяльності. Довідники та енциклопедичні словники. Спеціальні бібліографічні видання. Показники нової літератури. Зведений бюлетень іноземної літератури в бібліотеках. Закони і стандарти в галузі інформаційної діяльності. Інтернет як джерело наукової інформації.

Сучасні наукові підходи до наукової інформації та її джерел в традиціях європейської освіти.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота № 1.

Змістовий модуль 2. *Структура та організація наукового дослідження*

Тема 4. *Наукове дослідження та його структурні компоненти*

Поняття наукового дослідження. Види наукових досліджень. Теоретичні та практичні наукові дослідження. Фундаментальні та прикладні дослідження. Експериментальні, описові, методичні, історико-

біографічні дослідження. Польові дослідження. Структура наукового дослідження. Компоненти наукового дослідження. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Мета та завдання дослідження. Актуальність та наукова значущість дослідження. Рівні наукового дослідження. Теоретичний та практичний рівень пізнання. Проблема, гіпотеза та теорія як елементи теоретичного рівня пізнання. Структурні елементи теорії. Аксиоми та наукові гіпотези. Судження, явища та факти. Наукові концепції. Наукові школи.

Тема 5. Методологія наукового дослідження

Поняття методології та методів дослідження. Методи теоретичного та емпіричного рівнів. Загальнонаукові та спеціальні методи. Рівні методології дослідження. Філософські методи пізнання. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія. Методи теоретичного рівня. Аксиоматичний та гіпотетичний методи. Формалізація, абстрагування, історичний метод. Системний метод. Системний, функціональний та структурний аналіз. Методи емпіричного рівня. Спостереження, описання, порівняння. Експеримент та моделювання.

Тема 6. Методика проведення наукового дослідження

Етапи наукового дослідження. Підготовчий етап. Проведення емпіричних спостережень. Вибір теми дослідження. Ознайомлення з узагальнюючими працями по темі. Пошук і робота з спеціальною літературою. Складання структурного плану майбутнього дослідження. Приблизна послідовність написання тексту дослідження: підготовка основної частини роботи – розділів, параграфів згідно з розгорнутим планом дослідження; робота над вступом, написання загальних висновків; складання списку літератури, списку скорочень. Підготовка схем, ілюстрацій, мап та підписів до них. Місце їх розміщення в тексті роботи. Оформлення посилань на ілюстрації в тексті.

Тема 7. Оприлюднення результатів наукового дослідження

Поняття оприлюднення результатів наукового дослідження. Способи та види оприлюднення результатів дослідження. Захист, повідомлення, звіт, публікація, виступ з докладом. Звіт з науково-дослідної роботи: правила оформлення та захисту. Повідомлення та доповідь. Виступ на науковій конференції. Тези доповіді та їх публікація. Курсова робота та її захист. Дипломна робота та її захист. Анотації до курсових та дипломних робіт. Наукові публікації. Види наукових публікацій. Монографія, стаття, повідомлення, рецензія, розвідка. Підготовка дослідження до публікації. Редагування тексту. Отримання рецензії. Оприлюднення результатів дослідження в ЗМІ. Електронні публікації в Інтернеті та особливості їх підготовки.

Характеристика здійснення науково-дослідної діяльності в Харківському регіоні.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота № 2.

Модуль 2.

Індивідуальне завдання (контрольна робота (РК), що виконується під час самостійної роботи за темою «Теоретичні та практичні аспекти науково-дослідної роботи студентів сучасних ЗВО».

Контрольний захід: іспит.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Поняття, сутність, організація і інформаційна база науки					
Тема 1. Поняття, сутність, завдання та структура науки	28	4	6		18
Тема 2. Організація науково-дослідної діяльності в Україні	30	6	6		18
Тема 3. Наукова інформація та її джерела	28	4	6		18
Модульний контроль	2		2		
Разом за змістовим модулем 1	88	14	20		54
Змістовий модуль 2. Структура та організація наукового дослідження					
Тема 4. Наукове дослідження та його структурні компоненти	26	4	6	-	16
Тема 5. Методологія наукового дослідження	26	4	6	-	16
Тема 6. Методика проведення наукового дослідження	28	6	8	-	14
Тема 7. Оприлюднення результатів наукового дослідження	23	4	6	-	13
Модульний контроль	2		2		
Разом за змістовим модулем 2	105	18	28		59
Усього годин	193	32	48		113
Модуль 2					
Індивідуальне завдання (контрольна робота (РК))	2			-	2
Контрольний захід- іспит	-	-	-	-	-
Усього годин	195	32	48	-	115

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, сутність, завдання та структура науки	2
2	Класифікація наук	2
3	Історія становлення сучасної науки	2
4	Організація наукової діяльності в Україні	2
5	Управління наукою в Україні	2
6	Підготовка наукових кадрів в Україні	2
7	Поняття наукової інформації	2
8	Друковані видання як джерела наукової інформації	2
9	Інтернет як джерело наукової інформації	2
10	Модульна контрольна робота № 1	2
11	Поняття наукового дослідження	2
12	Види наукових досліджень	2
13	Рівні наукового дослідження	2
14	Методологія та методи наукового дослідження. Філософські та загальнологічні методи пізнання	2
15	Методи теоретичного рівня	2
16	Методи емпіричного рівня	2
17	Методика проведення наукового дослідження: загальна характеристика	2
18	Методика проведення наукового дослідження: робота з літературою і складання плану	2
19	Написання та оформлення тексту наукової роботи	2
20	Виконання практичного завдання – написання та оформлення вступу до теми курсової роботи	2
21	Способи та види оприлюднення результатів дослідження	2
22	Курсова та дипломна роботи	2
23	Види публікацій. Підготовка результатів дослідження до публікації	2
24	Модульна робота № 2	2
	Разом	48

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, сутність, завдання та структура науки	16
2	Організація науково-дослідної діяльності в Україні	16
3	Наукова інформація та її джерела	16
4	Наукове дослідження та його структурні компоненти	16
5	Методологія наукового дослідження	16

6	Методика проведення наукового дослідження	17
7	Оприлюднення результатів наукового дослідження	16
8	Індивідуальне завдання (контрольна робота (РК))	2
	Разом	115

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання (контрольна робота (РК)), що виконується під час самостійної роботи за темою «Теоретичні та практичні аспекти науково-дослідної роботи студентів сучасних ЗВО».

8. Методи навчання

У навчальному процесі використовуються: лекції; практичні заняття, групова робота, бесіди, тестування, проведення дискусій з обговорення різноманітних форм наукової діяльності, розв'язання аналітичних задач, робота з літературою, реферування, самостійна робота.

9. Методи контролю

Поточний контроль (опитування), проміжний контроль (модульні контрольні роботи), підсумковий контроль (іспит).

10. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

10.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання) *

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	3	0...9
Експрес-опитування	0...3	3	0...9
Рецензування доповіді	0...5	1	0...5
Творче есе	0...10	1	0...10
Складання глосарію	0...5	1	0...5
Захист виконаних завдань самостійної роботи	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовий модуль 2			
Відповіді на практичних заняттях	0...3	4	0...12
Експрес-опитування	0...3	4	0...12

Рецензування доповіді	0...5	1	0...5
Творче есе	0...10	1	0...10
Наукова робота (тези)	0...10	1	0...10
Складання глосарію	0...5	1	0...5
Захист виконаних завдань самостійної роботи	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Виконання і захист РК	0...10	1	0...10
Усього за семестр			0...100

* Студент може самостійно вибрати траєкторію освітнього процесу з дисципліни, набираючи достатню для атестації кількість балів.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з трьох питань: двох теоретичних (по 30 балів кожний) і одного практичного (40 балів).

10.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основні принципи та система організації науки в Україні; ступені, звання та посади науковців та науково-педагогічних працівників;
- структура, етапи та процес наукового дослідження;
- основи методології та методики наукового дослідження;
- основні джерела наукової інформації;
- головні види науково-дослідної роботи студентів;
- класифікація, типологія та структурні компоненти наукових досліджень;
- форми оприлюднення результатів наукових досліджень;
- основні види наукових публікацій та видань;
- стадії процесу підготовки курсових, дипломних та конкурсних наукових робіт.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

виявляти здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

- визначати об'єкт, предмет, мету та завдання наукового дослідження;
- обирати тему наукового дослідження та обґрунтовувати її актуальність;
- планувати наукове дослідження, визначати його головні етапи;
- визначати та використовувати методи наукового дослідження;

- формувати структуру та план наукової роботи;
- виявляти та використовувати джерела наукової інформації;
- організовувати та здійснювати студентські наукові дослідження на рівні курсової роботи.

10.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60–74). Мати мінімальний рівень знань та вмінь. Здати всі практичні завдання. Знати й відтворювати значну частину теоретичного матеріалу. Вміти достатньо правильно формувати структуру та план курсової роботи, визначати її об'єкт, предмет, мету та завдання. Написати на задовільні оцінки модульні контрольні роботи та РК.

Добре (75–89). Мати достатній рівень знань та вмінь. В обумовлений термін здати всі практичні завдання. На достатньому рівні знати теоретичний матеріал та вміти загалом самостійно його застосовувати. Вміти правильно формувати структуру та план курсової роботи, визначати її об'єкт, предмет, мету та завдання. Написати на позитивні оцінки модульні контрольні роботи та РК.

Відмінно (90–100). В обумовлений термін здати всі практичні завдання. Досконально знати теоретичний матеріал та вміти самостійно його застосовувати. Вміти чітко формувати структуру та план курсової роботи, визначати її об'єкт, предмет, мету та завдання. Написати на відмінні оцінки модульні контрольні роботи та РК.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

Навчальні й навчально-методичні посібники, видані в університеті:

1. Документно-інформаційне забезпечення сучасної професійної комунікації: навч. посіб./ А.Є. Прилуцька, О.О. Карпенко, Н.І. Парафійник, О.В. Медведь / за загальн. ред. А.Є. Прилуцької. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2017. – 463 с.

2. Прилуцька А. Є. Освітньо-професійна програма спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський). Методичні вказівки щодо навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. / Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського «Харк. авіац. ін т», 2019. – 31 с.- – [Укр. мова.]

3. Методичні вказівки для викладачів щодо забезпечення навчального процесу за освітньо-професійною програмою "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" спеціальності 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа": рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) / А. Є. Прилуцька. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", Харків, 2019. - 87 с.

4. Електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни:

Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Основи науково-дослідної діяльності" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. А.Є. Прилуцька. - Харків, 2019. - 50 с. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/___01Osnovi_Naukovo.pdf.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Методологія наукових досліджень: навч. посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г.Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.:НТУУ «КПІ», 2015.-276 с.
2. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. /А.П.Ладанюк . – Київ: Ліра-К, 2018 – 352с.
- 3.Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб./ Конверський А.- Центр навчальної літератури, 2019 – 400с.
4. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб : гриф МОН України / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. – Київ : Ліра – К, 2017 – 336 с.
5. Вержиковська О.М., Гурський В.А, Плахтій М.П. Науково-дослідна діяльність в галузі освіти. Навчально-методичний посібник. – Вид. 2-е, доповнене і перероблене / За ред.П.Д. Плахтія. – Кам'янець-Подільський: МЕДОБОРИ ПП, 2015. – 137с.

Допоміжна:

1. Дівінська Н.О., Дяченко Н.О. Реалізація науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів / Н.О. Дівінська, Н.О. Дяченко. – К., 2016. – 26 с.
- 2.Дороніна О.А., Роль наукової діяльності студента у формуванні компетенцій сучасного фахівця в сфері економіки та управління // № 4 (28) 2017/ Економіка і організація управління . К.- Інститут вищої освіти НАПН України , 2017.- С. 207-214.
3. Концепція та методологія реалізації науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів : монографія / авт. : О.І. Бульвінська, Н.О. Дівінська, Н.О. Дяченко, О.В. Жабенко, І.О. Линьова, Ю.А. Скиба, Г.П. Чорнойван, О.Г. Ярошенко ; за ред. О.Г. Ярошенко. – К. : Інститут вищої освіти НАПН України, 2016. – 178 с.
4. Методологічне підґрунття сучасного соціогуманітарного знання в системі вузівської науки / А. Є. Прилуцька II Всеукраїнська науково-методична Інтернет-конференція "Інформаційна культура в просторі професійної

- комунікації", 21 травня 2015 р. : зб. ст. / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", Івано - Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу . - Х., 2015. - С. 109-113 .
5. Прилуцька А.Є. Університетська наука та її роль у формуванні аксіосфери сучасного українського суспільства// Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання державно-правового розвитку України», 21 червня 2017р. Вид-цтво ОНПУ, Одеса, 2017 – С34-38.
6. Ярошенко О.Г. Аналіз практичного стану науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів : препринт (аналітичні матеріали) / авт. кол. : О.Г. Ярошенко, Ю.А. Скиба, Н.Ю. Титаренко; за ред.О.Г. Ярошенко. – К. : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. – С. 91–92.
- 7.The Dublin Descriptors, 2014 : [Electronic resource]. – URL : http://ecaheeu/w/index.php/Dublin_Descriptors.
- 8.Prilutskaya A. Environmental awareness as the existence problem of selection of models of selfrealization of the modern human //INNOVATIONS IN HUMANITIES:RESTARTING/ Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019 – P.214
9. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556–VII (із змінами) : [Електронний ресурс]. – Розділ 2. – Пункт 5. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

13. Інформаційні ресурси

1. Основи науково-дослідної діяльності [Електронний ресурс] : дистанц. курс. – Режим доступу: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=3866>.
2. <https://education.khai.edu/department/801>
2. <http://library.khai.edu/catalog>